

[Ministeren for Grønland.]

uddannelsen i Grønland indførte nuværende grønlandske læreruddannelse tilsigtede at give de lærerstuderende ved Grønlands Seminarium en uddannelse af tilsvarende standard som den, der opnåedes efter den dagældende almindelige danske læreruddannelsesordning.

Denne sidstnævnte ordning blev efter ikrafttrædelsen pr. 1. august 1969 af den nugældende danske lov om uddannelse af lærere til folkeskolen ændret bl. a. således, at kravene til den forudgående skoleuddannelse ved optagelse på lærerseminariet herved blev skærpet. Denne omstændighed sammenholdt med det forhold, at der i den grønlandske læreruddannelse er indbygget et 1-årigt uddannelsesophold på danske seminarier, bevirkede, at der blev indledt et arbejde med henblik på at få udarbejdet en reform af læreruddannelsen i Grønland.

Imidlertid blev der på Grønlandsråds samling i december 1970 behandlet et oplæg om en revision af den grønlandske folkeskoleordning, som rådet vedtog at anbefale fremlagt til offentlig drøftelse blandt lærere, forældre og andre interesserede i Grønland. På grund af den naturlige nære sammenhæng mellem lovgivningen om folkeskolen og en dertil svarende læreruddannelsesordning indhentede ministeriet for Grønland derefter i foråret 1972 Grønlands landsråds tilslutning til, at det videre arbejde med at få udarbejdet en egentlig ny grønlandsk læreruddannelseslov blev stillet i bero på udfaldet af de da indledte overvejelser om den grønlandske folkeskoles fremtid.

Det var dog en forudsætning for tilslutningsvedtagelse fra landsrådet, at der for den mellemliggende periode, indtil en egentlig ny læreruddannelsesordning baseret på en ny folkeskoleordning kunne gennemføres, skulle søges tilvejebragt lovhjælp til, at der kunne gennemføres en vis smidiggørelse af den grønlandske læreruddannelsesordnings struktur og en vis ajourføring af uddannelsen.

Fra skoledirektionen for Grønland og Grønlands Seminarium er der herefter fremkommet anmodning om bl. a. at få den grønlandske læreruddannelse ændret fra den i den hidtidige læreruddannelseslov fastsatte 4-årige uddannelse til en 5-årig uddannelse, bestående af en indledende 2-årig almen ud-

dannelse og et efterfølgende 3-årigt egentligt lærerstudium. Endvidere ønsker man fastsat, at det normalt skal være en betingelse for optagelse til den indledende uddannelse, at ansøgerne har realeksamen eller en tilsvarende uddannelsesmæssig baggrund. Aflæggelse af adgangsprøve og optagelse til den egentlige læreruddannelse, der hidtil har skullet ske inden optagelsen til den nugældende 4-årige læreruddannelse, ønskes henlagt til afslutningen af den indledende 2-årige uddannelse. Der overvejes endvidere gennemført ændringer i uddannelseskravene for visse fag med bl. a. visse fagsammenlægninger og andre ajourføringer. Disse ændringer vil, forinden de gennemføres, blive nærmere behandlet i et samarbejde med sagkyndige på læreruddannelsesområdet fra undervisningsministeriet. Det overvejes endvidere at koordinere de indledende 2 års almene uddannelse med tilsvarende dele af uddannelserne for andre uddannelsessøgende.

Endelig ønskes der givet bemyndigelse til, at ministeren for Grønland i særlige tilfælde, når Grønlands Seminarium finder at kunne anbefale dette, kan dispensere fra deltagelse i den i læreruddannelseslovens § 9 foreskrevne 1-årige uddannelse i Danmark, således at de, der får en sådan dispensation, i stedet for kan bruge tiden til individuelle studier ved seminariet i Godthåb.

Grønlands landsråd har principielt tilsluttet sig lovforslaget, og også Danmarks Lærerforening har meddelt generelt at kunne give sin tilslutning dertil.

Idet jeg i øvrigt med hensyn til den nærmere baggrund for lovforslaget og dets enkelte bestemmelser henviser til bemærkningerne til lovforslaget, skal jeg hermed tillade mig at anbefale lovforslaget til det høje tings velvillige behandling.

Jeg skal indvidere tillade mig for det høje ting at fremsætte *forslag til lov for Grønland om svangerskabsafbrydelse samt forslag til lov om ikraftsættelse for Grønland af lov om sterilisation og kastration.*

Lovforslagene er en genfremsættelse af de i første samling i indeværende folketingsår fremsatte forslag, der ikke nåede at blive færdigbehandlede.

Forslagene er udarbejdet efter direkte anmodning fra det grønlandske landsråd.

[Ministeren for Grønland.]

Forslag til lov for Grønland om svangerskabsafbrydelse bygger på den for det øvrige Danmark gældende lov nr. 350 af 13. juni 1973 om svangerskabsafbrydelse. Forslaget indeholder ikke ændringer i de materielle bestemmelser i forhold til den danske lov. Derimod er opbygningen af det administrative apparat i Grønland foreslået tilrettelagt på en anden måde end her i landet, hvilket navnlig skyldes den omstændighed, at der ikke i Grønland findes nogen mødrehjælpsinstitution.

Som det fremgår af bestemmelsen til § 10, har lægerne efter lovforslaget ikke som efter den danske lov ret til at nægte at foretage indgrebet. Baggrunden herfor er, at en kvinde, såfremt dette var tilfældet, i givet fald måtte henvises til at rejse til et andet sygehus med betydelig risiko for at komme så sent frem, at 12. svangerskabsuge er udløbet. Af samme grund kan heller ikke en sygeplejerske som efter den danske lov efter anmodning fritages for at medvirke ved indgrebet.

Dispensation påregnes kun givet for i Grønland hjemmehørende personale, hvilket skyldes, at dette personale jo normalt vil være dobbeltsproget. Netop af denne grund ville det være yderst uheldigt, om en negativ indstilling hos de pågældende angående medvirken til svangerskabsafbrydelse skulle forhindre deres ansættelse i det grønlandske sundhedsvæsen.

Efter forslaget 1. fremsættelse for folkettingen har min forgænger som grønlandsminister, Holger Hansen, fra Dansk Sygeplejeråd modtaget en skriftlig henvendelse, i hvilken rådet anmoder om, at der i lovforslaget indsættes en bestemmelse om, at sygeplejersker, for hvem det strider mod deres etiske eller religiøse opfattelse at medvirke til afbrydelse af svangerskab, efter anmodning skal fritages herfor.

Af de lige omtalte årsager finder jeg det ikke praktisk muligt at indsætte en sådan fritagelsesadgang for sygeplejersker i lovforslaget. Jeg skal dog fremhæve, hvilket også min forgænger som minister for Grønland gav udtryk for ved lovforslagets 1. fremsættelse, at det ikke vil blive pålagt de allerede ansatte læger og sygeplejersker at udføre eller medvirke ved abortindgreb, såfremt foretagelsen af indgrebet er i strid med

deres etiske eller religiøse overbevisning. Jeg vil imidlertid drage omsorg for, at den fra Dansk Sygeplejeråd modtagne henvendelse bliver fremsendt til det folketingsudvalg, som jeg forventer vil blive nedsat efter lovforslagets 1. behandling.

For det her omhandlede retsområde er stillingen i Grønland i dag den, at det er lov nr. 177 af 23. juni 1956 om foranstaltninger i anledning af svangerskab, der er gældende, idet lov nr. 120 af 24. marts 1970 om svangerskabsafbrydelse af administrative grunde ikke er sat i kraft i Grønland.

Baggrunden for, at lov nr. 350 af 13. juni 1973 om svangerskabsafbrydelse ikke fik gyldighed for Grønland, var dels, at der fra grønlandsk side var udtrykt ønske om, at der blev udarbejdet en særlig svangerskabslov for Grønland, dels at man fandt det rigtigst, at Grønlands landsråd inden forelæggelsen af et lovforslag efter en drøftelse med udgangspunkt i den her i landet førte debat havde taget stilling til, om der i Grønland burde indføres fri adgang til svangerskabsafbrydelse.

Ved forslag til lov om ikraftsættelse for Grønland af lov om sterilisation og kastration foreslås lov nr. 318 af 13. juni 1973 om sterilisation og kastration, hvorefter der åbnes adgang for enhver, der er fyldt 25 år og har bopæl her i landet til at blive steriliseret, sat i kraft i Grønland.

Lov nr. 234 af 3. juni 1967 om sterilisation og kastration er ikke sat i kraft i Grønland, men lovens principper har været anvendt i praksis.

Da den nugældende danske lov vil kunne sættes i kraft for Grønland med visse mindre ændringer, skønnes det ikke i dette tilfælde påkrævet at udarbejde en særlig lov for Grønland.

Lovforslagene er tiltrådt af Grønlands landsråd.

Idet jeg i øvrigt med hensyn til lovforslagenes enkeltheder henviser til bemærkningerne til forslagene, skal jeg herved tillade mig at anbefale lovforslagene til det høje tings velvillige behandling.

Handelsministeren (Erling Jensen):

Hermed har jeg den ære for det høje ting at fremsætte *forslag til lov om lån til håndværk og mindre industri*.

Forslaget tilsigter at videreføre og ajour-